

ЛІСОВИЙ ВІСНИК

www.lisvisnyk.com.ua №6 (93) 2019

ЛІСОВА КРАСУНЯ З ВОЛИНІ
6 ст.

ЛІСІВНИК У ТРЕТЬОМУ ПОКОЛІННІ
16 ст.

ПЕРЛИНА КАНАРСЬКИХ ОСТРОВІВ
20 ст.

Чого чекати у 2020-му?

28 ст.

ПОЛЮВАННЯ ЛЬВІВСЬКИХ МИСЛИВЦІВ ЗА КОРДОНОМ КІНЦЯ XIX – ПОЧ. XX СТ.

Полювання для європейської політичної та господарської еліти наприкінці XIX ст. ставало одним із способів самовираження. У Карпатах на Гуцульщині орендував мисливські угіддя один із найбагатших людей Європи – князь Ліхтенштейн, за які оплачував майже 50 тис. крон. Також наприкінці XIX ст. граф Пауль Пальфій фон Ердьодь у безлюдних горах недалеко від Осмолоди орендував для полювання близько десяти тисяч гектарів лісових угідь. У 1933 році в цих мисливських угіддях англійський лорд уполював оленя, роги якого важили 7,5 кг, а у 1936 році сюди на полювання приїжджав магараджа оф Кох, який добув оленя з рогами на шістнадцять відростків. У 1904 році англійський лорд під час полювання на схилі гори Костриці добув роги-двадцятку завдовжки 105 см та з розмахом 108 см, що важили 14 кг. У 1899 році в державних лісах Татарова та Ворохти десять мисливців добули 27 оленів, двох ведмедів, двох самиць оленя. Серед мисливських трофеїв – рогів оленя були одна двадцятка, одна вісімнадцятка, одна шістнадцятка, шість чотирнадцяток, сім дванадцяток, шість десяток, чотири вісімки. Участь у полюваннях брали князі Браганца, Кароль Еміл Фестенберг, граф Ковенгуллер, граф Ауерсберг, лорд Андре, граф Хойос, художник Піцє.

Відомі львівські мисливці часто полювали не лише вдома, але й брали участь в закордонних мисливських турах. Серед них – Йозеф Миколай Потоцький ***(на фото праворуч)***, який народився у Львові 8 вересня 1862 року. Батько Йозефа Потоцького – Альфред Потоцький – був намісником Галичини (1875-1883 рр.).

Свої закордонні мисливські полювання Йозеф Потоцький описував у багатьох працях. Першою такою працею стала книга «Мисливські замітки з Далекого Сходу. Індія». Написано книгу було у травні 1890 року, а видано у Кракові в 1891 році. Її розмір був 24х16 см, а складалася вона зі 149 сторінок. Книгу було ілюстровано 13 фотографіями.

У статті «Польський мисливець в Індії», яка вийшла у другому – восьмому номері часопису «Ловець», подано реферування книги з коментарями. Ця мисливська подорож до Індії тривала з 6 січня до 11 квітня 1890 року.

Вітольд Зембіцький відзначав, що Йозеф Потоцький написав цю книгу як професійний мисливець, використовуючи просту мову. Він описав свої географічні, кліматичні, етнографічні, політичні спостереження.

Автор відзначав, що його завжди приваблювали Індія, Непал, підніжжя Гімалаїв. Його також тягнуло до африканського континенту на береги африканських озер та до підніжжя Кіліманджаро.

Рівно через чотири роки після першої подорожі до Індії 6 січня 1894 року Йозеф Потоцький вирушає з Трієсту до Шрі-Ланки (Цейлону). Ця друга подорож тривала до 19 березня 1894 року. Він бере з собою дружину – Гелену Радзивілл, з якою заручився у Берліні 24 грудня 1891 року, а одружився 28 квітня 1892 року.

Про полювання на Цейлоні він подавав на батьківщину регулярні телеграфні звіти, які публікували у львівському «Ловці». Зокрема він повідомляв, що полювання проходить успішно, і він добув двох

слонів, п'ять диких буйволів, п'ять оленів і велику кількість дрібної дичини. Було описано випадок, як граф тричі стріляв до слона, якого тяжко поранив, і той на нього почав нападати. Жінка, яка була неподалік, дуже перелякалась. Про подорож Потоцького до Шрі-Ланки йшлось у статті, опублікованій у «Ловці» – «Граф Йозеф Потоцький на Цейлоні».

Також про мисливську подорож Йозефа писали в англійських часописах, які виходили у Коломбо («CeyLon Observer» і «Times of Ceylon»). Про цю мандрівку Потоцький написав книгу «Мисливські замітки з Далекого Сходу. Цейлон», яка вийшла у Кракові в 1894 році. У 1896 році у Варшаві цю працю поділили на два томи: том I – «Індія» обсягом у 141 сторінку та том II – «Цейлон» обсягом у 150 сторінок.

Після закінчення мисливської подорожі до Цейлону та Індії почались приготування до мандрівки в Африку, до Сомалі. Взяти в ній участь Потоцький запросив графа Томаша Замойського та графа Яна Грудзінського. Подорож почалась 3 грудня 1896 року з Трієсту і тривала три місяці – до 7 березня. Преса повідомляла, що мисливський тур відзначився добрими результатами – учасники подорожі привезуть відмінні трофеї. Зокрема Йозеф Потоцький добув лева, носорога, слона і дві пантери; граф Томаш Замойський – двох левів, слона і двох гієн; граф Грудзінський – двох левиць і слона. Також було добуто різних видів антилоп (60 голів). Результати мисливського туру та враження описані у книзі Й. Потоцького «Мисливські замітки з Африки. Сомалі», яка вийшла в 1899 році у Варшавському мисливському календарі. У 1900 році ця книга («Sport in Somaliland») вийшла в англійському перекладі у Лондоні тиражем 200 екземплярів за ціною 4 фунти.

Книгу «Мисливські замітки з Африки» Йозефа Потоцького обговорили на загальних зборах Галицького мисливського товариства 13 лютого 1898 року. Було ухвалено рішення висловити йому подяку. Потоцький подарував товариству 50 екземплярів «Заміток з Африки» з метою розповсюдження книги між членами товариства за зниженою ціною, а доходи від реалізації перерахувати товариству.

Четверта мисливська подорож Йозефа Потоцького мала відбутися у 1901 році на Білий Ніл, але дорогою плани було скоректовано, і мандрівка пролягла до Блакитного Нілу, до Сеннаару – в місця, куди, як вказував автор, ще не ступала нога європейця. У цій подорожі йому товаришував Ян Штольцман. Працю було опубліковано в низці номерів «Ловця» у 1901-1902 рр. у замітках «Мисливська подорож графа Йозефа Потоцького до Судану».

Також про цю подорож Штольцман написав книгу «Над блакитним Нілом», яка вийшла в 1902 році та була перевидана у Варшаві в 1928 році.

Через трагічний випадок на полюванні 21 лютого 1902 року, коли Потоцький отримав травму ноги (постріл у ногу), його мисливські подорожі на деякий час перервались. Лише в 1907 році Йозеф Потоцький побував на полюванні у Вологодській губернії. Його п'ята подорож до Африки відбулася в лютому-березні 1921 року на річку Сетіт у басейні Блакитного Нілу. Подорожував Потоцький разом із синами Романом та Йозефом. Плодом мандрівки стала книга «Над Сетітом» (1921 р.) на 61 сторінку, тираж – 250 примірників, з яких п'ять екземплярів – на нідерландському високоякісному папері.

Слід відмітити, що Потоцький, крім видання книг, дописував й у мисливський часопис «Ловець». Зокрема у 1893 році він описав полювання на бобрів біля річки Прип'ять.

У 1928 році відомий львівський історик мисливства Вітольд Зембицький видав книгу «Літературний спадок графа Йозефа Потоцького», в якій описав та проаналізував його літературний спадок.

Закінчення у наступному номері